

Het OSE- fokprogramma:samenvatting

Bij KB van 19 november 2007 werd het fokprogramma om de resistentie van schapen tegen overdraagbare spongiforme encefalopathieën (OSE) zoals scrapie, te verhogen, vrijwillig gemaakt. Steunpunt Levend Erfgoed vzw heeft er voor gekozen om haar fokprogramma in die zin aan te passen.

Hierna volgen de belangrijkste elementen uit dit lastenboek en fokprogramma.

Algemene kenmerken

- Het OSE fokprogramma zoals ingevoerd bij KB van 6 maart 2007, wordt op vrijwillige basis verdergezet. Dit betekent dat fokkers van zeldzame schapenrassen niet langer verplicht zijn om hun fokrammen te laten genotyperen alvorens deze worden ingezet voor de kweek. Zij kunnen evenwel hun dieren laten genotyperen en dan gelden volgende voorschriften:
- Dieren waarmee wordt deelgenomen aan het fokprogramma, moeten ondubbelzinnig geïdentificeerd zijn met twee oormerken: een stamboeknummer en een sanitelnummer. Dieren geboren na 8 juli 2005 zullen met twee identieke sanitelnummers geormerkt zijn.
- Verder bouwend op de huidige stamboeken zal Kleine Herkauwers Vlaanderen (KHV) in de centrale gegevensbank voor de onderzochte dieren bijkomend het genotype noteren.
- Het OSE-genotype van rammen ingevoerd uit het buitenland wordt slechts in de centrale gegevensbank opgenomen op voorwaarde dat de dieren beschikken over een officieel exportdocument en dat hun genotype werd bepaald door een in het buitenland erkend labo. Genotypes bepaald op basis van afstamming worden niet weerhouden voor ingevoerde dieren. In dit geval moet de koper het genotype laten bepalen aan de hand van een analyse uitgevoerd door een in België geaccrediteerd labo.

Staalnames

- De stalen moeten worden genomen door een erkend dierenarts die de identificatie van de dieren zal controleren. Een dierenarts-schapenhouder mag bij de eigen dieren geen stalen nemen. De dierenarts dient de stalen te sturen naar één van volgende laboratoria;
  - ARSIA asbl , Drève du Prophète 2 te 7000 Bergen;
  - CODA-CERVA-VAR, Groeselenberg 99 te 1180 Brussel;
  - Université de Liège, Diagnostique génétique, Bld de Colonster, 20 te 4000 Liège
  - Progenus s.a., 13 Avenue Maréchal Juin te 5030 Gembloux.

- **Alleen deze laboratoria werden door de overheid erkend (geaccrediteerd) om de genotyperingen uit te voeren.**
- De labo's zullen het resultaat van hun analyses binnen de 7 dagen na het beëindigen van de test overmaken aan de centrale gegevensbank en aan de dierenarts. Beide zullen de fokker informeren over het resultaat. De fokker zal het analyse-resultaat gedurende drie jaar bewaren.

Tegenanalyse

- De fokker kan – op eigen kosten - het resultaat van de genotypering betwisten binnen de twee maanden volgend op de verzending van het genotyperingsverslag. Hij informeert SLE, hierover per brief en laat een tegenanalyse uitvoeren, bij voorkeur door een ander geaccrediteerd labo. Het resultaat van de tegenanalyse zal worden aanvaard tenzij het niet in overeenstemming zou zijn met het genotype van de ouders. In dit laatste geval zal het secretariaat van SLE, de zaak verder onderzoeken.
- Ook SLE kan het resultaat van een genotypering betwisten. Dit dient eveneens uiterlijk twee maanden na het aanleveren van de analyseresultaten te gebeuren. Het resultaat van de tegenanalyse zal worden aanvaard tenzij het wijst op inconsequenties met betrekking tot de afstamming. Wanneer het resultaat van de tegenanalyse verschillend is van het resultaat van de analyse, zijn de kosten van de tegenanalyse voor rekening van de fokker.
- In geval de fokker in kwestie weigert om op vraag van SLE, een tegenanalyse te laten uitvoeren, wordt hij geacht de bepalingen in dit lastenboek niet na te leven. Bijgevolg worden de schapen van de fokker in kwestie niet meer in het stamboek opgenomen.
- De centrale gegevensbank zal automatisch die genotypes signaleren die niet kunnen verklaard worden op basis van de genotypes van de ouders.

Nieuw zoötechnisch certificaat

De fokker kan een nieuw zoötechnisch certificaat, waarop het genotype wordt vermeld, aanvragen bij SLE, in volgende gevallen:

- het genotype werd bij labo-analyse vastgelegd en aangeleverd bij de centrale gegevensbank;
- het genotype kan ondubbelzinnig worden afgeleid uit het genotype van de ouders;
- de fokker is in het bezit van een genotyperingscertificaat uitgegeven in het kader van het Nationaal OSE Resistentie Programma georganiseerd door Dierengezondheidszorg Vlaanderen vzw in samenwerking met ARSIA asbl.
- de fokker beschikt over een certificaat met vermelding van het genotype afgeleverd door een erkende fokkersvereniging waarbij het dier voordien was geregistreerd, in het kader van een fokprogramma gebaseerd op de Europese reglementering.

Hij stuurt hiervoor de reeds bestaande zoötechnische certificaten terug naar zijn fokorgansiatie die ze overmaakt aan de beheerder van de centrale gegevensbank.

Het zoötechnisch certificaat met vermelding van het genotype zal niet meer geldig zijn wanneer:

- een dier zijn stamboekoormerk of zijn sanitelnummer verliest en de fokker nalaat om onverwijld een nieuw identiek oormerk aan te vragen en te plaatsen overeenkomstig Art. 13 van het KB van 3 juni 2007 m.b.t. de identificatie van schapen en geiten (zie http://www.sle.be/static/files/wetgeving/KB_070603.pdf);
- een dier beide oormerken verloren heeft.

Fokprogramma van SLE

Het fokprogramma wordt op vrijwillige basis verdergezet. Het heeft tot doel de frequentie van het ARR-allel in een koppel schapen te vergroten en de frequentie van allelen, die mogelijk bijdragen tot de gevoeligheid voor OSE's, te verkleinen rekening houdend met de eigenheid van de verschillende rassen.

Het fokprogramma van de SLE is van toepassing op volgende rassen: Ardense Voskop, Houtlandschaap, Entre-Sambre-et-Meuse, Kempens Schaap, Lakens Schaap, Mergellandschaap, Vlaams Kuddeschaap, Vlaams Schaap en op het Ouessantschaap en het Castlemilk Mooritschaap. Het voorziet hetgeen volgt:

- a) rammen die het VRQ-allel dragen, worden binnen de zes maanden na de bepaling van het genotype (datum van inbreng in de centrale gegevensbank), geslacht of gecastreerd. Deze dieren mogen het bedrijf niet verlaten, behalve voor de slacht;
- b) alle oaien die in de centrale gegevensbank geregistreerd staan met een VRQ-allel, mogen het bedrijf niet verlaten, behalve voor de slacht;

OSE-resistentie-status

De schapenhouder die deelneemt aan het fokprogramma kan de OSE resistentie status aanvragen bij het Federal Voedselagentschap indien zijn schapen voldoen aan één van volgende voorwaarden:

- status van niveau I: koppels die uitsluitend bestaan uit schapen met genotype ARR/ARR;
- status van niveau II: koppels waarvan het nageslacht uitsluitend verwekt is door rammen met genotype ARR/ARR.

Dit bewijs moet worden geleverd door een labo-analyse van de dieren ofwel op basis van een afstammingsbewijs afgeleverd door een erkende stamboekvereniging. Het ARR/ARR-genotype van fokrammen moet in ieder geval worden bepaald aan de hand van een labo-analyse.

De fokker kan de OSE resistentie-status verliezen wanneer bij latere analyses genotypes worden gevonden die niet overeenstemmen met deze van de ouders van de betrokken dieren.